

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ УЗБЕРЕЖЖЯ ДНІСТРОВСЬКОГО ЛИМАНУ

Бондаренко О.Ю.

Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

Дністровський лиман - найбільший відкритий лиман у межах Одеської області. Тут розповсюджена повітряно-водна (прибережно-водна) прісноводна, справжня водяна прісноводна рослинність, рослинність трав'яних і чагарникових боліт, засолених лук.

Метою дослідження був аналіз флори та визначення розповсюдженості лікарських рослин у межах акваторії та узбережжя Дністровського лиману.

Дослідження флори лиману проводилося на відносно незмінених людиною ділянках природної рослинності: степових схилах, плавневій частині (також враховано дамби та дороги), та солончаках. Визначення видів та їх народно-господарських властивостей проводилося за літературними даними.

На зазначеній території нами було знайдено 412 видів судинних рослин. З них для 374 видів відомі певні народно-господарські властивості.

Всього у плавневому комплексі було знайдено 206 видів лікарських рослин. Вони відносяться до 164 родів, та 65 родин. З них на степових схилах зустрічаються 143 видів (37,7%), наприклад - *Eryngium campestre* L., *Vinca minor* L., власне у плавнях - 134 види (62,0%) - *Bidens tripartita* L., *Sium latifolium* L.; у плавнях та на схилах - 109 (26,5%) - *Conium maculatum* L., *Amaranthus retroflexus* L., на солончаках - 13 видів (3,2%) - *Salicornia europaea* L., *Taraxacum bessarabicum* (Hornem.) Hand.-Mazz. та ін.

За життєвими формами тут переважають трави. Серед них 121 види багаторічників (58,7%, тут і надалі - від загальної кількості знайдених лікарських рослин), 69 (33,5%) - одnorічників та одно/дворічників; дерев'яністі форми налічують 16 видів (7,8%). За будовою кореневої системи трави розподіляються таким чином: 65 видів (31,6%) - стрижнекореневі, 26 (12,6%) - китицекореневі, 30 (14,6%) - інші групи.

Знайдені лікарські рослини мають такий розподіл за екоморфами: 68 (33,0%) ксеромезофітів, 58 (28,2%) - мезофітів, 27 (13,1%) гігрофітів, 23 (11,2%) мезоксерофітів, 11 (5,3%) ксерофітів, 6 (2,9%) галофітів та 4 (2,0%) гідрофіти.

Також види характеризувалися за траплянням у екотопах. Так, звичайними є 90 видів (43,7%) (*Artemisia annua* L., *Daucus carota* L. та ін.) - серед них багато видів, що зустрічаються в різних екотопах; 87 вид (42,2%) зустрічаються спорадично (*Agrimonia eupatoria* L. та ін.); 16 видів (7,8%) - рідко (*Acorus calamus* L., *Rhaponicum serratuloides* (Georgi.) Bobr. та ін.); та 12 видів (5,8%) - поодинокі (не більше 5 - 7кземплярів) - *Cynoglossum officinale* L., *Hypericum elegans* Steph.ex Willd. та ін.

Серед лікарських рослин багато видів, які можуть використовуватися і в інших напрямках. 104 види (50,1%) мають від 2 до 5 варіантів використання (*Carthamus lanatus* L., *Cuscuta monogyna* Vahl. та ін.), 102 види (49,5%) - від 6 до 12 (*Bidens tripartita* L. та ін.).

Серед лікарських рослин зустрічаються отруйні та бур'яни. Так, нами відмічено 113 видів (54,9%) які є потенційними бур'янами (*Artemisia annua* L., *Euphorbia agraria* Bieb., та ін.). Отруйними є 67 видів (32,5%) - *Cirsium arvensis* (L.) Scop, *Echinops ritro* L., та ін.

Лише 1 лікарський вид (0,5%) охороняється - це *Nuphar lutea* (L.) Smith.

Таким чином, лікарські рослини Дністровського лиману мають досить широку амплітуду біоморфологічних ознак, екологічних та народно-господарських характеристик, а також мають досить значну ресурсну базу, яка, однак, включає багато бур'янових видів.